

DOSSIER SOBRE EL G8

Observatori del Deute en la Globalització (ODG). Càtedra UNESCO en tecnologia, desenvolupament sostenible, desequilibris i canvi global a la UPC. Maig de 2003

Índex

Introducció	2
Objectius	2
Breu Història	3
Actuacions destacades	4
Funcionament	7
Deute Extern	9
Participació espanyola	10
Annex: Recursos a Internet	15

Introducció

El G8 és el "club" que formen els mandataris polítics dels **8 països més rics i influents del planeta**. Està format pels caps d'estat dels 7 països més industrialitzats: Alemanya, Canadà, Estats Units, França, Itàlia, Japó i el Regne Unit; més Rússia¹. Els governants d'aquests vuit estats es reuneixen un cop l'any al que es coneix com la "**Cimera del G8**", per parlar sobre l'evolució de l'economia, la política i la societat mundial, i per acordar línies comunes d'actuació en aquests camps. Al llarg de l'any, els ministres d'economia, comerç, relacions exteriors, mediambient, treball, etc. es troben per anar preparant la Cimera anual, acostant posicions i negociant consensos.

El G8, teòricament, no té poder decisor (és un fòrum de discussió), però **les iniciatives que hi sorgeixen s'imposen implacablement** en les institucions internacionals com el Consell de Seguretat de NNUU, el Banc Mundial, el FMI o l'OMC. De fet, dels cinc membres permanents (amb dret a vet) del Consell de Seguretat, quatre són membres del G8, i en el marc del Banc Mundial i el FMI els països membres del G8 acumulen més del 44 % dels vots.

El G8 és, en definitiva, **el fòrum on es dissenya la globalització capitalista neoliberal**, on es prenen, *de facto*, decisions claus sobre la gestió de la política i l'economia mundials. És un govern mundial a l'ombra, dominat pels presidents d'uns estats que representen el 60% de les riqueses mundials ... i poc més del 10% de la població mundial ...

Objectius

El G8 es va crear com a fòrum de discussió, entre els caps d'estat dels països més poderosos, sobre temes fonamentalment macroeconòmics, amb l'objectiu de cercar solucions a la crisi econòmica de la dècada dels 70. A mesura que han anat passant els anys, el G8 ha anat ampliant els temes de discussió, tot i que les qüestions econòmiques han estat sempre l'eix principal de les reunions. Durant els primers anys d'existència del G8, la preocupació es centrava en les diferències entre els països membres a l'hora de fer front a la situació econòmica mundial. Amb la crisi del deute que va esclatar a principis de la dècada dels 80 aquesta visió va canviar, i el G8 (aleshores encara G7) va passar de discutir com podien fer front a la situació des de les seves pròpies economies, a com modelar l'economia mundial, convertint-se així en "l'element clau de la governabilitat econòmica mundial"². Des d'aleshores i fins a l'actualitat, a les cimeres del G8 "es discuteixen els problemes Globals" (François Ribasseau, portaveu del ministre de Relacions Exteriors de França a la cimera del G8 a Gènova, 2001). És a dir, es tracten tots aquells problemes d'àmbit mundial, polítics, econòmics i socials, que els països del G8 consideren prioritaris en cada moment: crisis financeres, estancament del creixement, deute, mediambient, pobresa, terrorisme, etc. L'agenda de les Cimeres es negocia entre tots els països membres del G8, i el país que acull la Cimera aquell any té l'oportunitat d'afegir tres temes a l'agenda finalment acordada. En aquesta i en altres qüestions, com anirem veient, la influència d'EEUU és enorme.

El G8 va, però, molt més enllà d'un simple fòrum de discussió. L'objectiu de les Cimeres no és tan sols establir un intercanvi d'impressions entre els líders de les potències econòmiques, sinó també cercar solucions als problemes tractats. El G8, però, no té formalment capacitat d'implementar les "solucions" que dissenya. Per aconseguir que les seves iniciatives tirin endavant, el G8 compta amb el poder dels seus països membres en les institucions financeres internacionals, com el Banc Mundial, el Fons Monetari

¹ Fins al juny de 2001 era conegut com a G7, ja que Rússia no va accedir com a membre de ple dret fins a la darrera reunió del grup a Kananaskis, Canadà. La Unió Europea està representada també a les reunions del G8 com a observador.

² Alberta Council for Global Cooperation, "What is the G8?", 2002

Internacional i l'Organització Mundial del Comerç. En aquest sentit, els països del G8 compten amb més del 44 % dels vots en el si del Banc Mundial i del FMI, més que suficients per marcar les línies polítiques i econòmiques d'aquestes institucions. Si bé al Banc Mundial i al FMI els vots es reparteixen en funció dels diners aportats per cada país membre a les arques d'aquestes dues institucions, a l'OMC cada país membre disposa d'un sol vot, de manera que el poder, en el moment de votar, del G8 és igual que el d'altres 8 països. Ara bé, el sistema de Rondes de Negociació de l'OMC, facilita enormement la pressió efectiva que fan els països més poderosos econòmicament sobre la presa de decisions final. Per exemple, dins de l'OMC existeix un grup informal anomenat "Quad", format per els EEUU, Japó, Canadà i la Unió Europea (exceptuant Rússia, inclou tots els països del G8), que té una influència molt gran sobre les negociacions i les decisions que es prenen.

Breu Història

L'any 1961, els ministres de finances i els governadors dels bancs centrals dels EEUU i dels nou països Europeus més rics, es van trobar en una reunió batejada amb el nom de G10. El G10 es va constituir com un "Club" exclusiu pensat per permetre als països del centre del sistema buscar solucions als problemes de les seves balances de pagament. Aquest grup estava, però, dominat pels països europeus, fet que impedia als EEUU imposar els seus punts de vista. L'any 1971 EEUU va decidir unilateralment trencar el sistema de tipus de canvi fixat a l'any 1944 a Bretton Woods, per fer front a la creixent inflació i als problemes de la balança de pagaments. Aquest trencament va ser la fi del sistema de tipus de canvis fixes sobre el qual es basava el sistema financer internacional. A aquest fet es va sumar la crisi del petroli que va esclatar al 1973 amb la puja dels preus del barril de petroli. En front d'aquesta situació, els països del G10 van ser incapaços de trobar sortides comunes viables.

En aquest context, el 25 de març de 1973, George Shultz, secretari del Tresor d'EEUU, va convocar als ministres de finances francès, britànic i alemany a una discussió informal a Washington, a la biblioteca de la Casa Blanca. A partir d'aquella reunió es van iniciar tot un seguit de discussions entre els ministres de finances d'EEUU, França, Japó, Alemanya i el Regne Unit. Aquest grup informal, aviat va rebre el nom de G5. Va ser entre el 15 i el 17 de novembre de 1975, a iniciativa del president francès Valéry Giscard d'Estaing, que es va convocar una reunió dels caps d'estat d'aquells 5 països més Itàlia. L'any següent, es va repetir la reunió a Puerto Rico (EEUU) i, arran de les pressions d'EEUU per limitar el poder europeu dins d'aquest grup, es va afegir Canadà. Naixia així de forma oficial el G7.

Al llarg dels anys des de 1976, el G7 ha realitzat reunions anuals de dos dies on assisteixen els caps d'estat dels països més industrialitzats, als que s'ha unit un representant de la Unió Europea. El G7 també fa referència a reunions dels ministres d'economia i relacions exteriors, i en ocasions altres com els de mediambient, treball, comerç, etc. Des de 1998, a la Cimera de Birmingham, les cimeres anuals del G7/G8 comprenen només les reunions dels caps d'estat, mentre que els ministres d'economia i relacions exteriors es troben abans en reunions preparatòries.

Des de 1991, amb la desintegració de la URSS, Rússia ha estat convidada a participar de forma parcial a algunes reunions del G7. Aquesta participació es va fer anual a la cimera de Denver (1997), però fins al 2002 Rússia ha estat exclosa de les discussions sobre temes d'economia i finances. A la darrera cimera, que va tenir lloc a Kananaskis (Canadà), el G7 es va convertir definitivament en G8, amb l'admissió de Rússia com a membre de ple dret a totes les discussions. Aquest fet ha estat considerat com un premi per l'esforç de Rússia per incorporar-se a l'economia de mercat. Cal tenir en compte que Rússia no és entre les 8 primeres economies industrialitzades del món (el que teòricament defineix el G8), ni tan sols entre les 10 primeres. Tot i que el fet que sigui

una potència nuclear segurament ha influït en l'entrada d'aquest país en el Club dels països més poderosos del planeta.

Els darrers anys, les reunions del G8 s'han convertit en un focus de protestes per part de moviments socials molt diversos. Sobretot des de 1998, a la cimera de Birmingham, moviments socials de diferent caire s'han donat cita per mobilitzar-se en contra de les polítiques impulsades pel G8, de la manca de democràcia que significa l'existència d'aquest grup, etc. A Gènova, al juliol de 2001, es van donar les mobilitzacions més massives, i també la repressió més violenta per part de la policia. Els líders del G8 es van reunir en una ciutat dividida, entre la zona roja, tancada per murs i tanques gairebé infranquejables, i la resta de la ciutat, presa pels manifestants. El resultat de la repressió va ser un manifestant mort, milers de ferits i centenars de detinguts. Des d'aleshores el G8 fuig de les grans ciutats per reunir-se a llocs inaccessibles per als manifestants: fa dos anys a Kananaskis, un centre d'esquí a les muntanyes de Canadà, i l'any passat a Evian-les-bains, als Alps francesos (prop de la frontera a Suïssa). Aquest fet, però, no desencoratja la societat civil, que al 2002 va mantenir les manifestacions a ciutats properes com a Calgary i el 2002 les ha convocat principalment a Annemasse (França) i Ginebra (Suïssa), prop d'Evian.

Actuacions destacades

Pel que fa a les propostes i iniciatives que aquest Grup de països rics fa i porta als fòrums de decisió internacionals, aquestes han anat variant al llarg dels anys. Tot i això, cimera rera cimera, trobem una invariable reafirmació de les bondats de la globalització neoliberal i un impuls continuat de les reformes que l'han de permetre: liberalització comercial i financera, privatitzacions, flexibilitat del mercat laboral i polítiques macroeconòmiques deflacionàries com el dèficit zero en el pressupost i els elevats tipus d'interès. Sovint, aquest missatge es veu diluït en els mitjans de comunicació rera d'anuncis espectaculars en temes com la lluita contra la pobresa, les iniciatives de reducció de deute o les ajudes en la lluita contra les malalties infeccioses com la SIDA o la malària.

"Inevitablement acompanyats per un sobredimensionat circ mediàtic, els líders dels països més rics del món, juntament amb Rússia, se senten "obligats" a proclamar les seves nobles fites, a emetre els seus grans declaracions, i a felicitar-se per la resolució, si no de tots els problemes del món, al menys d'un nombre suficient per poder justificar el seu viatge. Però massa sovint, la grandiloquència de la retòrica és inversament proporcional a l'escala dels seus èxits"

(The Economist Global Agenda, "Peanuts and plutonium", 28 de juny de 2002)

Efectivament, si bé en la línia d'imposar mesures econòmiques neoliberals, el G8 ha demostrat una eficiència i un èxit sorprenents, en la lluita contra la pobresa, el deute o les malalties infeccioses, per esmentar alguns temes, no ha mostrat tanta diligència ni eficiència. Fem una ullada a algunes d'aquestes actuacions del G8:

- **Iniciativa HIPC:** Al 1996, a Lyon, es va llençar la primera versió de la Iniciativa per als Països Empobrits Altament Endeutats (PPAE o HIPC per les sigles en anglès). Aquesta iniciativa pretenia ser una nova resposta a la crisi del deute, que es ve arrossegant des de principis dels 80, i a les mobilitzacions per exigir una solució realitzades des de la societat civil. La resposta es va quedar enormement curta, ja que va incloure només una petita part dels països amb greus problemes d'endeutament, els més pobres, i afectava només a una part del deute d'aquells països "escollits". El mateix G8, davant de les protestes de la societat civil i de la manca d'efectivitat de la iniciativa, va llençar la Iniciativa PEAER Reforçada al 1999, a la cimera de Colònia (on la plataforma Jubileu 2000 va presentar més de 17 milions de signatures per l'abolició del deute). Aquesta nova iniciativa reforçada s'ha mostrat també al llarg dels anys totalment insuficient, les

promeses d'alleugeriment de deute han estat sistemàticament trencades o reduïdes, i la iniciativa ha fracassat estrepitosament en els seus objectius inicials. 19 dels 26 països que han pogut accedir a les reduccions de deute per la Iniciativa PEAE encara tenen nivells d'endeutament insostenibles (segons els criteris del mateix Banc Mundial). "Malgrat les nombroses declaracions del G8 sobre la necessitat de regular definitivament les situacions d'endeutament no sostenible (1996) el FMI ha reconegut que entre 1980 i 1999, els països del sud han reemborsat 3.350 milions de dòlars, sis vegades més del que devien al 1980. El deute extern total representava el 37,4% del PIB acumulat de tots aquests països, en comparació al 18,2 % al 1980, i suposava el 114,3% dels ingressos de les exportacions, en contra del 84,4 % de fa vint anys". (Attac, 2003)³. De fet, el G8 no només ha fracassat en la Iniciativa HIPC, sinó que ha faltat a les seves promeses: Dels 100 mil milions de dòlars d'alleugeriment de deute promesos, només n'han fet efectius un terç (Jubilee Research, 2003)

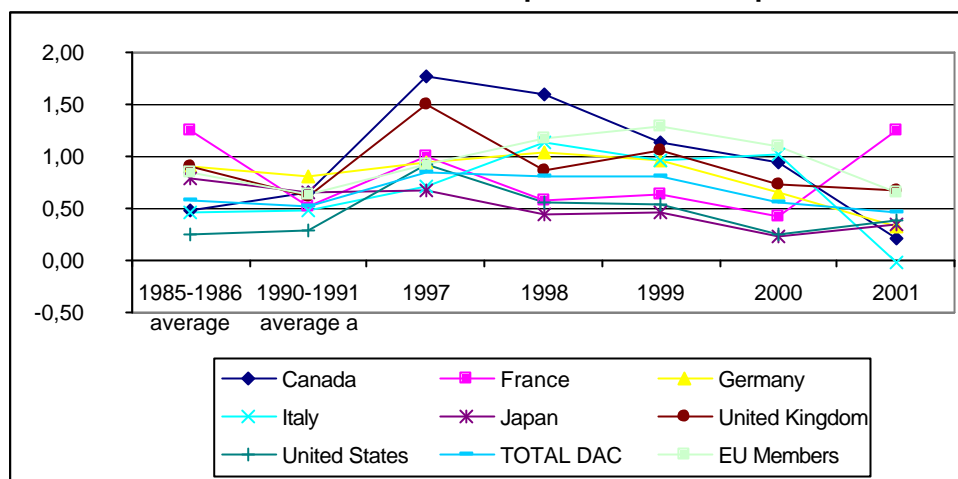
- **Estabilitat financera i inserció de l'ex-bloc soviètic al capitalisme:** Al 1995 des del G8 es proposava una reforma de les institucions financeres internacionals (FMI i Banc Mundial), argumentant que era necessari estar preparats per a preveure les crisis (Halifax, 1995). Al 1996 a Lyon es declarava la satisfacció dels resultats dels països del bloc de l'est en la seva transició al capitalisme i al 1997, convidaven a Rússia a la cimera de Denver⁴, tot felicitant-se per haver acabat amb la Guerra Freda. Un any després, Rússia patia una greu crisi financera, després d'adoptar el programa de "teràpia de xoc" recomanat per el FMI al 1992, amb el beneplàcit del G8, i que aquesta reformada institució financera internacional no va saber preveure ni fer front. Com tampoc van preveure ni fer front adequadament a les crisis del Sud-est Asiàtic l'any anterior, la de Brasil l'any següent, les de Mèxic i Turquia al 2000 o la d'Argentina al 2001. Tot i les auto-felicitacions del G8, és evident el fracàs d'aquest grup per fer front a la inestabilitat financera internacional. Fracàs que també es repeteix en el procés de transició al capitalisme de les economies dels països de l'Europa central i oriental, ja que deu anys després de la caiguda del mur de Berlín, només Polònia havia assolit nivells de desenvolupament similars als de 1989.
- **Lluita contra la pobresa:** Des dels anys 80, amb la crisi del deute, i sobretot els darrers anys, el G8 han declarat afectadament la seva preocupació per la situació dels pobles del sud i han anunciat pomposament alguna generosa mesura per fer front a aquesta situació. Al 1981 es comprometien ja a augmentar **l'ajuda oficial al desenvolupament** (Ottawa, 1981). Després de l'esclat de la crisi del deute, declaraven "ens hem posat d'acord sobre una estratègia fonamentada en polítiques eficaces **d'ajustament** de les nacions deutores" (Williamsburg, 1983). L'any següent, a Londres, tornaven a fer referència a la possibilitat d'incrementar l'AOD, així com encoratjaven als països deutors a acceptar la "necessitat d'ajustar la seva política econòmica, malgrat els esforços dolorosos i valents que exigeix" (Londres, 1984). El recolzament als plans d'ajustament estructural que imposaven el FMI i el Banc Mundial als països del sud sota diferents formats es va repetir a les cimeres del G8 als anys següents (per exemple, al 1986, 1987, 1990, 1992, 1993, 1994, etc.). Tots i totes sabem quines han estat les desastroses conseqüències dels plans d'ajustament estructural sobre les poblacions del sud (augment de la pobresa, precarització laboral i atur, eliminació de les prestacions públiques, etc...)⁵.

³ Per trobar informació sobre el funcionament d'aquesta iniciativa, podeu consultar http://www.observatorideute.org/cat/observatoris/ifis/index.php?id=14&id_sub=2

⁴ La veritat és que Rússia va ser la convidada de pedra a les reunions del G8 fins a 2002, ja que no podia accedir a les reunions econòmiques dels caps d'estat ni a les dels ministres de finances

⁵ Podeu trobar àmplia informació sobre els Plans d'Ajustament Estructural a http://www.observatorideute.org/cat/observatoris/ifis/index.php?id=14&id_sub=1

Gràfic 1. Evolució de l'AOD respecte al PIB als països del G8

Font. Comitè d'Ajuda al Desenvolupament, OCDE, 2003.

Les promeses d'augmentar l'AOD també es van repetir en algunes ocasions. Com podeu veure al gràfic 1, el percentatge d'AOD respecte el PIB dels països del G7 ha patit augments puntuals des de 1990, tot i que en línies generals hi ha hagut una reducció, sobre tot a partir de 1997, que no es correspon en absolut amb les promeses fetes a les cimeres.

De fet, des de 1980, 100 països del Sud han patit decreixement o estancament econòmic. A l'Amèrica Llatina i al Carib, on el producte interior brut va augmentar un 75% per habitant entre 1960 i 1980, aquest no ha augmentat més que un 7 % per habitant de 1980 a 2000, i el 43 % de la població llatinoamericana viu actualment, després dels processos d'ajustament estructural recomanats pel G8, sota el llindar de la pobresa. I si bé és cert que entre 1960 i 1980 el PIB de l'Àfrica Subsahariana va augmentar de mitjana un 34 % per habitant, després de 20 anys aquest indicador ha disminuït de mitjana un 15 %. El creixement del PIB per habitant de tots els països d'ingressos baixos i mitjos s'ha reduït per sota de la meitat de la mitjana assolida al llarg dels vint anys anteriors a la crisi del deute (PNUD). Vista la realitat dels països del Sud, tampoc sembla que el G8 hagi tingut gaire èxit en el seu objectiu d'eradicar la pobresa ... ni sembla que l'hagi de tenir en el futur pròxim.

- **Global Health Fund:** L'any 2001, a la cimera de Gènova, el G8 va anunciar el seu suport a la creació, per part de Nacions Unides, d'un Fons Global de Salut (Global Health Fund) per lluitar contra les malalties infeccioses (Malària, SIDA i Tuberculosis). Els 7 països més rics del món es comprometien en aquell moment a dotar el fons amb un total de 13 mil milions de dòlars anuals. Malgrat els anuncis pomposos, els països del G8 segueixen trencant sistemàticament les seves promeses: dels 13 mil milions de dòlars promesos els països del G8 tan sols han aportat 350 milions al any (Act Up-Paris, 16/05/2003). Segons el director del Fons, Richard Feachem, aquest necessita un mínim de 1.400 milions de dòlars aquest any per poder fer front a les necessitats de la lluita contra la SIDA, Malària i altres malalties als països més empobrits (Jeune Afrique, 4/05/2003). D'altra banda, aquests països es neguen rotundament a cedir terreny en la cessió de patents per la fabricació de medicaments en els països del sud. Tot i que és evident la manca d'interès real del G8 en aquest tipus d'iniciatives i el sistemàtic trencament de promeses, segueixen fent-ne bandera. A la darrera declaració dels ministres de finances del G8 (17/05/2003), al igual que a l'anterior (febrer 2003), aquests es reafirmen en el seu suport i compromisos amb el Global Health Fund. El mateix 17 de maig, el senat nord-americà, a proposta del president Bush, aprova una partida extraordinària de 15 mil milions de dòlars en cinc anys per la lluita contra la SIDA a l'Àfrica. És evident que arriba la propera cimera del G8, temps de fer anuncis pomposos. Compliran aquest cop la seva promesa?

Tal i com s'afirma en el següent fragment d'un text elaborat per Attac, on s'analitzen tot un seguit de declaracions a les darreres cimeres del G8, sembla ser que les promeses incomplertes són una constant en el G8:

"Podem trobar les mateixes afirmacions formulades de forma quasi bé idèntica des de la 1era cimera que es remunta més enllà d'un quart de segle (1975). Recull de desigs pietosos que no sabem si són fruit de la ceguesa davant de les realitats del món actual, una crispació per mantenir el rumb siguin quines siguin les despeses humanes, o bé un cert cinisme d'aquells que no admeten que es pertorbin les seves "discussions sobre les greus qüestions que ens planteja el món" (2001).

En quasi la totalitat dels temes abordats en aquestes cimeres només es poden constatar resultats ben pobres: tant si es tracta d'aturar les crisis econòmiques i financeres oferint el recolzament del FMI, tant si es tracta de la reducció de la pobresa i les diferències socials en les societats del Nord o del Sud, de la promoció de lleis internacionals del treball, dels drets humans i la "reforma" dels programes de les Nacions Unides, de l'alleugeriment del deute en els països empobrits, de la protecció de la natura, de resoldre els conflictes o combatre el frau financer internacional, de la seguretat alimentària o la lluita contra malalties contagioses i parasitàries que afecten els països més pobres, es pot veure que les grans declaracions proclamades cada any estan molt allunyades de les vivències quotidianes de la gran majoria.

En el únic punt on el G8 aconsegueix portar a terme les seves ambicions és en la liberalització del comerç i les inversions, a la que està profundament lligat, ell mateix admet que aquesta "mundialització ràpida... ha obert la via a l'explotació criminal que s'oposa a les regles fonamentals dels nostres règims socials, econòmics i polítics".

Si la única finalitat d'aquestes reunions anuals és "promocionar el sistema multilateral entre el públic", tenint en compte les respostes negatives d'una part cada cop més gran de la societat civil davant d'aquestes pretensions, ha arribat l'hora de demanar-se: Aquestes costoses reunions, que no impressionen més que als que les realitzen, tenen alguna raó de ser?"

La ficció i els fets. Apunts sobre el G8⁶. Benoit Lebrun, Jocelyne Mallet et Gérard Surdez. Attac France

Funcionament

El G8 no és una institució formal, sinó una reunió "informal" de caps d'estat dels països industrialitzats més rics del món. No disposa d'una oficina o secretaria, ni d'una estructura estable. Les cimeres del G8 s'organitzen anualment a un dels països membres, seguint un ordre preestablert. França, que allotjarà la reunió del 2003, i els següents són, en aquest ordre: EEUU, Regne Unit, Rússia, Alemanya, Japó, Itàlia i Canadà. La UE tot i participar en les discussions, no forma part de les rotacions.

El país on es celebra la Cimera té teòricament un paper predominant en l'organització de la mateixa. Tria la seu i determina l'ordre del dia, sempre després d'haver consultat amb tots els participants, els qui poden fer propostes. Això permet que el país amfitrió destaquï les seves prioritats o li doni un caràcter determinat a la cimera. En qualsevol cas, el pes d'EEUU en l'establiment de l'ordre del dia ha estat sempre especialment important. Aquest ordre del dia es va perfilant en les reunions prèvies dels ministres de finances, treball, mediambient, etc. Finalment, el país amfitrió també té la responsabilitat de parlar en nom del G8 en les declaracions públiques, de convidar països que no són

⁶ Text complet a <http://www.attac.info/g8evian/?NAVI=1016-112506-14fr>

membres del G8, i d'establir el diàleg o convidar a Organitzacions No Governamentals i Organitzacions Internacionals (les NNUU, el Banc Mundial, el FMI o la OMC, han estat convidades en diverses ocasions).

És també l'estat amfitrió el qui es fa càrrec de les despeses d'organització de la cimera, és a dir, **els contribuents de l'estat amfitrió**. I cal dir que aquestes despeses no són precisament petites. Per exemple, a la darrera cimera del G8 celebrada al Canadà: "el cost de dos dies de Cimera –més de 325 milions de dòlars sense comptar la despesa dels milers de soldats desplegats a Kananaskis- és tres cops més gran que la quantitat anunciada per Washington en concepte d'ajuda a l'educació" (El Mundo, 26/6/2002). Aquesta quantitat inclou 1,4 milions de dòlars per pagar habitacions d'hotel, 268.000 per telèfons mòbils i 670.000 per la reserva en exclusiva ... d'un camp de golf! Poca cosa al costat de les despeses faraòniques de la Cimera del G8 a Okinawa, al Japó al 2000: 700 milions de dòlars! Un hotel i un centre de premsa van ser construïts per l'ocasió, per ser enderrocats posteriorment. També a Gènova els costos van ser elevats, sobretot en matèria de seguretat: es van gastar 110 milions de dòlars en 15.000 policies i soldats, avions de combat, vaixells de guerra, i míssils terra-aire, i 23 milions de dòlars addicionals en pagar els desperfectes a la ciutat després de les mobilitzacions.

D'una cimera a una altra, hi ha reunions intermitges per preparar l'ordre del dia, els temes de discussió i els textos de la cimera, així com per fer un seguiment, a posteriori de les cimeres, dels compromisos i acords assolits. Aquestes reunions solen ser temàtiques (finances, treball, seguretat, mediambient, ...) i hi acudeixen els ministres corresponents, en representació de cada país membre, a més d'uns representants de cada país coneguts com a "Sherpas"⁷. Amb aquest funcionament de preparació de les cimeres és gairebé impossible que hi hagi un desacord sobre algun tema a la cimera de caps d'estat. Si a les reunions prèvies es detecta que en algun tema no hi ha acord, aquest tema "cau" de l'agenda abans de la cimera, de manera que el desacord no es fa públic.

El G8, teòricament, no té la capacitat de prendre decisions, per tant no disposa de cap protocol en aquest sentit. Ara bé, les discussions porten de fet a acords entre els països, a compromisos unilaterals, bilaterals o multilaterals entre ells, i a declaracions que més tard es converteixen en propostes a altres fòrums internacionals, com el FMI, el Banc Mundial o la OMC. Això ens porta a concloure que el G8 és en efecte un centre de presa de decisions sobre la política i l'economia mundial d'extraordinària importància.

Malgrat la rellevància d'aquestes cimeres, les discussions del G8 són secretes. No hi ha transcripció de les mateixes i els documents preparatoris, tot i ser elaborats per funcionaris públics dels països membres, són generalment també secrets i molt rarament surten a la llum pública. Els únics documents totalment públics són les declaracions finals. La manca de transparència és així una altra de les crítiques que rep sistemàticament el G8.

⁷ Pels portadors de l'Himàlaia que ajuden als escaladors a assolir el cim de la muntanya

Deute Extern

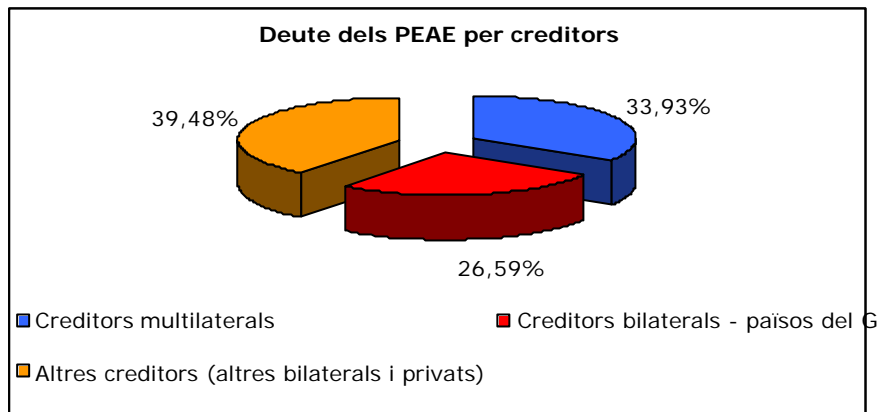
"Els països de la perifèria estan, en general, altament endeutats amb creditors que tenen la seva base als països del G7, siguin bancs privats, agències de crèdit a l'exportació o els propis governs del G7, així com amb aquelles institucions multilaterals dominades pels països del G7, com el Banc Mundial i el FMI." (Alberta Council for Global Cooperation, "The G8 and the Debt Crisis", 2002).

La crisi del deute dels anys 80 va marcar un gir en les reunions del G8, l'eix de les quals va deixar d'estar centrat en la situació econòmica dels països membres i com superar les dificultats que s'anaven plantejant, per passar a discutir sobre la situació econòmica i la governabilitat mundials. El tema del deute extern i les successives crisis del deute han estat un tema recurrent en diferents cimeres del G7 (Rússia, ha estat exclosa fins al moment de les discussions sobre temes econòmics i, per tant, sobre deute extern, en part per formar part més del grup dels països deutors que el dels creditors). Així, al 1995, a la Cimera de Halifax, la declaració del G7 encoratjava al Banc Mundial i al FMI a "desenvolupar una proposta exhaustiva per assistir aquells països amb alts nivells d'endeutament multilateral". L'any següent el BM i el FMI van anunciar la Iniciativa per als Països Empobrits Altament Endeutats (Highly Indebted Poor Country Initiative - HIPC), que preveia una reducció força mínima del deute d'un grup de països que complissin unes condicions determinades, després que aquest països apliquessin programes d'ajustament estructural durant sis anys. La reducció del deute no la cobriren el BM i el FMI, sinó que es finançaria a través d'un Fons Fiduciari, en el qual els països del G8 havien de participar de forma destacada. Aquesta Iniciativa va ser rebuda per la societat civil amb una profunda decepció. "Massa pocs països, massa poc, massa tard" ("Too few, too little, too late"), va ser la resposta dels moviments que treballaven per la solució dels problemes de l'endeutament a la perifèria.

L'any 1998, a la cimera de Birmingham, més de 70.000 persones feien una cadena humana al voltant de la seu de la Cimera del G8, convocada per Jubilee 2000 al Regne Unit, per reclamar la cancel·lació del deute dels països empobrits. Un any després, la coalició internacional Jubilee 2000, va lliurar als líders del G8, a la cimera de Colònia, més de 17 milions de signatures per l'anul·lació del deute extern. Aquell mateix any, el G8 va donar el tret de sortida per la Iniciativa PEAE reforçada. "Nosaltres donem suport a un alleujament del deute més ràpid, més profund i més ampli per aquells països més pobres que demostrin un compromís per implementar les reformes necessàries i lluitar per l'alleugeriment de la pobresa" ("Informe dels ministres de finances del G7 sobre la Iniciativa sobre deute de Colònia", juny 1999). Aquesta nova iniciativa reforçada, tot i que sota una altra retòrica i altres noms, també condiona l'alleujament del deute al seguiment de programes d'ajustament estructural. La iniciativa HIPC s'ha revelat, al llarg dels seus 6 anys de vida, totalment ineficient per fer front als problemes dels països endeutats, molts dels quals han vist com, després d'aplicar les polítiques que el FMI requereix per fer efectiu l'alleujament del deute, els seus nivells d'endeutament segueixen sent tan elevats com abans. (veure l'informe de Jubilee Research al respecte, [Nous informes del Banc Mundial confirmen que la iniciativa HIPC està fallant](#), 2002).

A la Cimera de Kananaskis, Canadà, els caps d'estat dels països del G8 van anunciar que aportarien un mil milions de dòlars addicionals al Fons Fiduciari de la Iniciativa PEAE. Segons l'anàlisi de Jubilee Research, aquesta aportació resultarà totalment insuficient per assolir l'objectiu de la Iniciativa PEAE. Per a Jubilee Research, per tal que els països PEAE puguin assolir els nivells de deute definits com a sostenibles pel BM i el FMI, de manera que el ratio deute/exportacions sigui inferior a 150%, serien necessaris entre dos mil milions i tres mil milions de dòlars.

Al 1999, els països del G8 eren creditors de 56.654 milions de dòlars que els deuen els 41 països classificats com a PEAE (o HIPC en les sigles en anglès) pel BM. Aquesta xifra suposa un quart del deute que tenen aquests països, tal i com mostra el gràfic següent.

Participació espanyola

L'estat espanyol no forma part del G8. L'única relació amb aquest grup és a través de la participació de la Unió Europea a les cimeres. La UE està representada a les Cimeres del G8 pel president de la Comissió Europea (actualment Romano Prodi) i pel President de torn del Consell Europeu. En aquest sentit, la participació espanyola més directa es va donar a la darrera cimera del G8, a Kananaskis, en la qual va participar el president del govern espanyol, José María Aznar, com a president del Consell Europeu. En aquesta ocasió, com en les anteriors, l'aportació del president del Consell Europeu ha de ser la consensuada per tots els països membres de la UE, i en cap cas la d'un país concret. En definitiva, que la participació espanyola al G8 es veu diluïda pels interessos comuns amb els altres països de la UE, i transcendirà al G8 en la mesura que coincideixin amb els de la resta de països de la UE.

'El otro día, en Canadá [durante la cumbre del G-8], estaba con el presidente Bush cuando éste puso los pies encima de la mesa y me preguntó: '¿Sigues haciendo deporte?'. Yo le dije que sí y él comentó: 'Hago cuatro kilómetros en 6m. 24s.'. Yo puse los pies encima de la mesa y le respondí: 'Yo hago 10 kilómetros en 5m 20s. Es la primera vez que superamos a EE UU en algo' José María Aznar.

Annex: Recursos a Internet

Informació oficial:

Evian-les-Bains, França 2003: www.g8.fr

Kananaskis, Canada 2002: www.g8.gc.ca

Gènova, Itàlia 2001: www.genoa-g8.it

Okinawa, Japó 2000: www.summit-okinawa.gr.jp

Birmingham, Regne Unit 1998: birmingham.g8summit.gov.uk

Informació sobre el G8:

Material i suggestions pedagògiques sobre el G8 (en francès):

http://www.globaleducation.ch/francais/pages/L_G8.htm

Dossier sobre el G8 en motiu de la cimera de Kananaskis (Canadà) (en anglès):

<http://www.web.net/acgc/issues/g8.htm>

G8 Information Center: <http://www.g7.utoronto.ca/>

Fitxa i dossier sobre el G8 el·laborat per l'ODG:

http://www.observatorideute.org/cat/observatoris/ifis/index.php?id=12&id_sub=7